



**Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού
αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες
εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης**

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ' Δημοτικού

Τίτλος:

«Χιροσίμα. Πόλεμος και ειρήνη»

Συγγραφή: ΚΟΛΟΣΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ

Εφαρμογή: ΚΟΛΟΣΙΔΟΥ ΣΟΦΙΑ



**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2014



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποστυνομία της γηώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΠΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr



A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Tίτλος

Χιροσίμα. Πόλεμος και ειρήνη

Εφαρμογή σεναρίου

Σοφία Κολοσίδου

Δημιουργία σεναρίου

Σοφία Κολοσίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Tάξη

Γ' Δημοτικού (σε συνδιδασκαλία με την Β' και Δ' τάξη)

Σχολική μονάδα

Δημοτικό Σχολείο Μεσιανού, Πέλλας

Χρονολογία

Από 27-5-2014 έως 4-6-2014

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Γ' Δημοτικού, τεύχος γ', ενότητα 3: «Όλοι μια αγκαλιά».

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης



Ιστορία

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Γεωγραφία

Φυσική

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 14 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, σχολική βιβλιοθήκη, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, αίθουσα εκδηλώσεων, αυλή σχολείου, διάδρομοι σχολείου.

II. Εικονικός χώρος

[Google Earth](#), [Popplet](#), [Thinglink](#), [lino](#), [Sweet Home](#), ιστοσελίδα τάξης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει, πριν από την εφαρμογή του σεναρίου, να επισκεφτεί όλες τις προτεινόμενες ηλεκτρονικές πηγές, για να διαπιστώσει αν είναι ενεργές ή αν έχουν εμπλουτιστεί με ανεπιθύμητο υλικό. Θα πρέπει να τις επεξεργαστεί, για να γνωρίζει το περιεχόμενό τους και τα σημεία που θα πρέπει να επιστήσει την προσοχή των μαθητών/τριών, πριν επιχειρήσει να ασχοληθεί με αυτές στην τάξη. Ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να κατεβάσει και να εγκαταστήσει το πρόγραμμα Sweet Home στους υπολογιστές που θα χρησιμοποιήσουν οι μαθητές/-τριες. Στο πρόγραμμα χρησιμοποιείται η ελληνική γλώσσα. Οι δυνατότητες του προγράμματος είναι αρκετές. Επομένως, μπορούν να ζητηθούν από τα παιδιά ενέργειες που θα ανταποκρίνονται στο επίπεδό τους.

Οι μαθητές/-τριες καλό θα ήταν να έχουν εξοικειωθεί με την εργασία σε ομάδες ή έστω σε δυάδες. Αν δεν είναι εξοικειωμένη με την τεχνική των «έξι



καπέλων σκέψης», καλό θα ήταν να αφιερωθεί χρόνος στην ομαλή μετάβαση των παιδιών σε αυτή τη διαφορετική διαλογική προσέγγιση θεμάτων (βλ. «Άλλες εκδοχές»). Θα πρέπει να έχουν κατακτήσει τις στοιχειώδεις λειτουργίες του Η/Υ (χρήση λογισμικού κατασκευής κειμένου και παρουσίασης, αντιγραφή-επικόλληση, αποθήκευση) και τον τρόπο πλοήγησης στο διαδίκτυο με τη βοήθεια μηχανών αναζήτησης. Οι μαθητές/-τριες είναι εξοικειωμένοι/-ες με τις περισσότερες έννοιες των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (την ηλιακή, την αιολική και την ενέργεια του νερού), τις οποίες διδάχθηκαν στη Μελέτη Περιβάλλοντος της Β' Τάξης (σσ. 109-112). Καλό θα είναι να έχει γίνει κάποια προδιεργασία για την αποσαφήνιση του όρου ήπειρος και την αναγνώριση των ηπείρων στον παγκόσμιο άτλαντα.

Η υλικοτεχνική υποδομή θα πρέπει να περιλαμβάνει επαρκή αριθμό Η/Υ, ώστε να μπορεί κάθε ομάδα να εργάζεται σε έναν υπολογιστή. Θα πρέπει να υπάρχει ένα προβολικό, για να γίνεται η επεξεργασία δεδομένων στην ολομέλεια.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

To σενάριο στηρίζεται

To σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι δραστηριότητες του σεναρίου ακολουθούν μια σειρά. Αρχικά τα παιδιά έρχονται σε επαφή με το γεγονός της ρίψης της ατομικής βόμβας στη Χιροσίμα. Στη συνέχεια διαμορφώνεται το ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο, το οποίο προσεγγίζεται από μια κριτική σκοπιά, ώστε να μπορέσουν οι μαθητές/-τριες να αποκτήσουν μια σφαιρική εικόνα του συμβάντος. Έπειτα παρουσιάζεται η ιστορία της μικρής Σαντάκο, η οποία



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



με την επιμονή της και την πίστη της στην ιαπωνική παράδοση της κατασκευής γερανών μπορεί να μη νίκησε τον θάνατο, κατάφερε όμως να ενασθητοποιήσει διεθνώς τους ανθρώπους ως προς θέματα ειρήνης και χρήσης ατομικών όπλων. Στο σημείο αυτό αξιοποιούνται διαδικτυακά κείμενα και αναδεικνύεται η αντιφατικότητα στις πληροφορίες που αυτά μπορεί να παρέχουν ή ταύτιση, αφού ένα κείμενο μπορεί να αποτελεί πηγή για κάποιο άλλο.

Σε επόμενη δραστηριότητα γίνεται επεξεργασία της πυρηνικής ενέργειας μέσα από διαφορετικές οπτικές με στόχο την καλλιέργεια της επιχειρηματολογίας στον προφορικό λόγο, στο πλαίσιο μιας συζήτησης που λαμβάνει χώρα στην ολομέλεια. Οι διαφορετικές οπτικές εντοπίζονται και στη λήψη φωτογραφιών και βίντεο. Οι επιλογές της οπτικής γωνίας δεν είναι τυχαίες ή ουδέτερες. Ενέχουν το κίνητρο και τον στόχο του λήπτη. Σε επόμενο επίπεδο, συνδυάζοντας τα προηγούμενα, παρουσιάζεται η εικονική περιήγηση, με την οποία καλούνται να ασχοληθούν τα παιδιά μέσα από αυθεντικά διαδικτυακά περιβάλλοντα και μέσα από τη δημιουργία και παρουσίαση ενός τρισδιάστατου σπιτιού.

Τελική δραστηριότητα αποτελεί το «κυνήγι του θησαυρού», τη σχεδίαση και οργάνωση του οποίου αναλαμβάνουν οι ομάδες των μαθητών με τη βοήθεια και καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού. Τα παιδιά ως «Πειρατές Κατά του Πολέμου» ψάχνουν να βρουν έναν θησαυρό που να σχετίζεται με ένα μήνυμα ειρήνης.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Κάθε χρήστης της γλώσσας δεν αρκεί να έχει γνώση του συστήματος της γλώσσας για να μπορέσει να ανταποκριθεί αποτελεσματικά σε ποικίλες επικοινωνιακές περιστάσεις. Θα πρέπει πέρα από τη γλωσσική ικανότητα να κατέχει και την επικοινωνιακή ικανότητα, τη δυνατότητα τροποποίησης και προσαρμογής των γλωσσικών του επιλογών, ώστε να πετυχαίνει κάθε φορά το επιθυμητό επικοινωνιακό



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποστυνομία της γηώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ



ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αποτέλεσμα (Χαραλαμπόπουλος & Χατζησαββίδης 1997, 55-57). Έτσι, δεν αρκεί να μαθαίνουμε στα παιδιά αποκομμένες γνώσεις της γραμματικής ή του συντακτικού, αλλά θα πρέπει αυτές να σχετίζονται με τα κειμενικά είδη, τα κίνητρα και τους στόχους του γράφοντα ή ομιλούντα και φυσικά τις επικοινωνιακές περιστάσεις, στις οποίες αυτά εντάσσονται και επηρεάζουν ή επηρεάζονται.

Οι μαθητές/-τριες θα πρέπει να προσεγγίζουν κριτικά, όχι μόνο γλωσσικές επιλογές, αλλά και οποιονδήποτε σημειωτικό πόρο κληθούν να επεξεργαστούν (Kress 2003).

Δεν θα πρέπει φυσικά να παραμερίζεται η δημιουργικότητα των μαθητών, είτε αυτή αφορά την ανάπτυξη ενός πολύπλευρου τρόπου σκέψης είτε τις καλλιτεχνικές τους ανησυχίες. Μια δημιουργική τεχνική προσέγγισης θεμάτων που βασίζεται στις διαφορετικές οπτικές είναι αυτή των «έξι καπέλων σκέψης», η οποία δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να αντιληφθούν πόσο σύνθετα μπορεί να είναι τα θέματα που επεξεργαζόμαστε με έναν όμως παιγνιώδη τρόπο (Δημητρακόπουλος κ.ά., 2013).

Ο παιγνιώδης τρόπος εκμάθησης και οι βιωματικές πρακτικές είναι πολύ βασικές κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Προσφέρουν στο παιδί το πλαίσιο εκείνο στο οποίο μπορεί να ενεργοποιηθεί, να αναζητήσει πληροφορίες, να δράσει δημιουργικά και να υποδυθεί ρόλους (Δεδούλη 2002). Έτσι το παιδί βιώνει τη διδακτική διαδικασία ως πρωταγωνιστής και όχι ως απλός δέκτης.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκονται τα εξής:

- γνωριμία των δύο μετώπων του Β' Παγκόσμιου πόλεμου και τις βασικές ηγετικές μορφές που αναδείχθηκαν·
- γνωριμία με τις χώρες που συμμετείχαν στον πόλεμο και με τη θέση τους στην υδρόγειο·



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



- καλλιέργεια αντιπολεμικών αντιλήψεων και στάσεων·
- γνωριμία της πυρηνικής ενέργειας και των ποικίλων πτυχών και εφαρμογών της·
- ανάπτυξη αισθήματος ευθύνης ως προς τις επιλογές των ανθρώπων και τις συνέπειες των επιλογών αυτών στην κοινωνία·
- εξοικείωση με την εικονική περιήγηση και τα τρισδιάστατα περιβάλλοντα·
- γνωριμία με πτυχές του ιαπωνικού πολιτισμού.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκονται τα εξής:

- εξάσκηση στη συγγραφή επιστολής και συσχετισμός με τα νέα μέσα επικοινωνίας·
- επεξεργασία πληροφοριακών κειμένων και σύγκριση των πληροφοριών·
- ανάδειξη των γλωσσικών επιλογών του συγγραφέα για τον εντοπισμό της στάσης που κρατά στο θέμα που επεξεργάζεται στο κείμενό του·
- εξάσκηση στη συγγραφή κειμένου παράθεσης προσωπικών απόψεων, επιλέγοντας τη στάση που θα κρατήσουν για ένα θέμα, η οποία θα αναδεικνύεται από τις γλωσσικές τους επιλογές·
- εξοικείωση με τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων·
- ανάπτυξη επιχειρημάτων στον προφορικό λόγο·
- εξάσκηση στην επιλογή κατάλληλων κάθε φορά γλωσσικών και σημειωτικών πόρων για τη δόμηση κατευθυντικού λόγου για διαφορετικές περιστάσεις επικοινωνίες·
- εξοικείωση με τη σύνταξη υβριδικού κειμένου (κατευθυντικού και πληροφοριακού), το οποίο θα ανταποκρίνεται σε συγκεκριμένη περίσταση επικοινωνίας (υποδυόμενοι το ρόλο του ξεναγού ενός μουσείου)·
- εξάσκηση στη συγγραφή οδηγιών για δημιουργία κατασκευής.



Γραμματισμοί

Επιδιώκονται τα εξής:

- κριτική θεώρηση αντιλήψεων για τον διαχωρισμό του χώρου (ηπείρων) και για κοινωνικά θέματα (π.χ. χρήση πυρηνικής ενέργειας).
- κριτική θεώρηση των πληροφοριών που παρουσιάζονται στο διαδίκτυο.
- εξοικείωση με τους εννοιολογικούς χάρτες.
- ενασχόληση με τις τρεις διαστάσεις και την εικονική περιήγηση σε ψηφιακά περιβάλλοντα.
- αντίληψη της ύπαρξης διαφορετικών οπτικών σε θέματα προς συζήτηση, σε εικόνες και βίντεο.
- εξοικείωση με τη δημιουργία ψηφιακών πολυτροπικών κειμένων.
- επαφή με συνεργατικά διαδικτυακά περιβάλλοντα.
- επαφή με τη δομή και διαχείριση υπερκειμένων.
- ανάπτυξη αντιληπτικής ικανότητας ως προς τη δημιουργία κατασκευών ή την εύρεση πορείας στον χώρο, δίχως γλωσσικές οδηγίες, μόνο μέσα από βίντεο χωρίς ήχο και από χάρτη.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το παρόν σενάριο συντάχθηκε με σκοπό να εμπλουτίσει τις γνώσεις για τον κόσμο που προσφέρονται από το κείμενο «Η πτήση των γερανών» (σσ. 56-57) του γ' τεύχους του εγχειριδίου της Γλώσσας, το οποίο σχετίζεται με τις συνέπειες της ατομικής βόμβας που έπεσε στη Χιροσίμα κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και να εμβαθύνει ως προς τα μηνύματα ειρήνης και αισιοδοξίας που διαπερνούν το



προαναφερθέν κείμενο, δίνοντας στους/στις μαθητές/-τριες ενεργητικό ρόλο κατά τη διαδικασία της μάθησης.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο συνδέεται με τους στόχους που αναφέρονται στο βιβλίο του δασκάλου της Γλώσσας της Γ' Τάξης για την ενότητα 3.3 «Όλοι μια αγκαλιά» (σ. 49), όπου επισημαίνεται ότι «οι μαθητές ευαισθητοποιούνται στη διαπολιτισμική επικοινωνία και ενθαρρύνονται ώστε να υιοθετήσουν στάσεις φιλειρηνικές και αλληλεγγύης απέναντι στους άλλους».

Επίσης εμπλουτίζει τους στόχους που παρουσιάζονται στο προαναφερθέν βιβλίο για το κείμενο «Η πτήση των γερανών» (σ. 50), που αναδεικνύουν «την εξοικείωση με κείμενα βιογραφικά και πληροφοριακά, την έκφραση συναισθημάτων και προσωπικών κρίσεων/στάσεων,... την κατανόηση και πραγμάτωση οδηγιών και τον εκφραστικό πολυτροπικό λόγο...».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές/-τριες έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με συνεργατικά διαδικτυακά περιβάλλοντα εννοιολογικών χαρτών και παρουσιάσεων πολυτροπικών κειμένων, τα οποία πλέον αντιλαμβάνονται τα κείμενα ως συλλογικό προϊόν, να εκφραστούν μέσα από τη δημιουργία τρισδιάστατων σχεδίων και να αποκτήσουν ευχέρεια στη διαχείριση των τριών διαστάσεων του χώρου και της εικονικής περιήγησης. Εξοικειώνονται με ψηφιακά εργαλεία και περιβάλλοντα σύγχρονα, τα οποία κρίνονται βοηθητικά για την περαιτέρω ακαδημαϊκή, προσωπική και αργότερα επαγγελματική τους πορεία. Καλλιεργείται μια θετική στάση απέναντι στη χρήση τους και μεθοδεύεται η ανάπτυξη της κριτικής αντιμετώπισής τους.

Κείμενα



«Η πτήση των γερανών», διασκευασμένο απόσπασμα από το βιβλίο της Ρεμπέκα Χέιζελ Ηρωικά παιδιά. Εγχειρίδιο Γλώσσας Γ' Τάξης Δημοτικού, γ' τεύχος (σε. 56-57).

Διαδίκτυο

Βικιπαίδεια στα λήμματα [Β' Παγκόσμιος Πόλεμος](#) και [ήπειροι](#).

Tvxs, Ανεξάρτητη Ενημέρωση, διαδικτυακού άρθρου Χιροσίμα: 68 χρόνια από τη ρίψη της πρώτης ατομικής βόμβας

Μηχανή του χρόνου, Ο Ιάπωνας που επέζησε από την ατομική βόμβα στη Χιροσίμα και κέρδισε το μαραθώνιο της Βοστόνης. Δεν τον χειροκρότησε κανείς

Sporeas.gr, ΧΙΡΟΣΙΜΑ. Ω!!! Θεέ μου, τι κάναμε!

...πέτρα, ψαλίδι, μολύβι, χαρτί..., Η μικρή Σαντάκο και οι γερανοί.

Skai.gr, Σιγή και μνήμη, 68 χρόνια από τη ρίψη του «Μικρού Αγοριού» στη Χιροσίμα.

Εγκύκλιος παιδεία, Η πτήση των γερανών

Econews.gr

Blog 6^{ου} Λυκείου Καλλιθέας, κείμενο Η πυρηνική ενέργεια σήμερα

Blog 2^{ου} Γενικού Λυκείου Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Ελληνικού, Πυρηνική ενέργεια: παραγωγή ή καταστροφή;

Ιωάννα Κομνηνού, 2012: Τα έξι καπέλα σκέψης

Kids Web Japan, πολύ σύντομο παιχνίδι.

medNutrition, άρθρο Η ακτινοβόληση στην επεξεργασία των τροφίμων, Ρισσάκης Μιχάλης, τεχνολόγος τροφίμων

Lee Hansen, εικόνες για πειρατές.

Blog του Βασιλη Χ. Αντώνενα, για τις πληροφορίες σχετικά με το τραγούδι «Οι γερανοί».

<http://www.greecejapan.com> για το άρθρο *Εντόπισαν ιαπωνικό τσάι με ραδιενέργεια στη Γαλλία.*

Στίχοι του τραγουδιού «Οι γερανοί».



Βίντεο

Βίντεο στο YouTube του χρήστη Takeshi Anhtuan που παρουσιάζει [τη ρίψη της ατομικής βόμβας στη Χιροσίμα](#).

Βίντεο για την κατασκευή μιας [καρδιάς](#) οριγκάμι από τον χρήστη Traposo US

Βίντεο με την [αλυσιδωτή σγάση](#) από τον χρήστη Nuclear Fission Animated

[Βίντεο](#) με τη λειτουργία πυρηνικού αντιδραστήρα από τον χρήστη elearnin

Βίντεο για την [κατασκευή χαρτών](#) από τον χρήστη www123peppy

Βίντεο για την κατασκευή [καπέλων και κάλυμμα ματιών](#) από τον χρήστη BeMary.com

Βίντεο κατασκευής [σεντουκιών](#) από τον χρήστη eHowArtsAndCrafts

Βίντεο γρήγορης σχεδίασης [1](#) και [2](#) από τον χρήστη chetvergov81

Τηλεοπτική σειρά [Με το δεξιό](#). Φωτογραφικό υλικό

Εικόνα πηγών ενέργειας από το [Εγκύκλιος Παιδεία](#)

Φωτογραφία με την πυρηνική σχάση από το [site](#) της Γαρυφαλλίδου

[Εικόνες από τη Βικιπαίδεια](#) ενός πυρηνικού εργοστασίου

Από αναζήτηση στο *Eικόνες* της Google

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Το σενάριο εφαρμόστηκε σε ένα τμήμα συνδιδασκαλίας ενός διθέσιου Δημοτικού σχολείου, το οποίο αποτελούνταν από έξι μαθητές, δύο σε κάθε τάξη (Β', Γ' και Δ').

1η-4η διδακτική ώρα

Το δίωρο ξεκίνησε με ένα πολύ σύντομο βίντεο που παρουσιάζει [τη ρίψη της ατομικής βόμβας στη Χιροσίμα](#) (2:37). Τα παιδιά ενημερώθηκαν ότι θα έπρεπε να παρατηρήσουν τι συνέβη, με βάση τα χαρακτηριστικά των ανθρώπων να κάνουν υποθέσεις για το πού μπορεί να έγινε η ρίψη της βόμβας και ποιες ήταν οι συνέπειες του γεγονότος που θα παρακολουθούσαν. Στο βίντεο ακούγεται μόνο μία επιβλητική



μουσική, με αποτέλεσμα να δημιουργείται η κατάλληλη ατμόσφαιρα, έτσι οι μαθητές μπόρεσαν να εστιάσουν στις πληροφορίες που αντλούν από τις σκηνές που διαδραματίζονται. Στη συνέχεια, αφού συζητήσαμε κλήθηκαν να πουν τα παιδιά το περιεχόμενο του βίντεο ως προς τις παραμέτρους που θέσαμε.

Τους παροτρύναμε να πλοιηγηθούν στη *Βικιπαίδεια* στο λήμμα [Β' Παγκόσμιος Πόλεμος](#) και να διαβάσουν μόνο το πρώτο κομμάτι, για να συνθέσουμε το ιστορικό του πλαίσιο και να γίνουν οι πληροφορίες περισσότερο κατανοητές από τα παιδιά.

Χωρίσαμε τις ομάδες σε δύο «στρατόπεδα», στις Συμμαχικές δυνάμεις και στις Δυνάμεις του Αξονα. Ζητήσαμε από κάθε ομάδα να επεξεργαστεί τις σημαίες των χωρών που ανήκουν στο στρατόπεδό της, οι οποίες υπάρχουν δεξιά στον πίνακα της ιστοσελίδας με τίτλο «Εμπλεκόμενες πλευρές», και να μεταβούν με τους υπερσυνδέσμους στην αντίστοιχη σελίδα της *Βικιπαίδεια*, όπου θα επεξεργαστούν μόνο τον χάρτη που παρουσιάζεται. Η εκπαιδευτικός είχε τοποθετήσει ακριβώς μπροστά από τις ομάδες έναν παγκόσμιο χάρτη, για να τον συμβουλεύονται τα παιδιά.



Στη συνέχεια ανοίξαμε το Google Earth στην ολομέλεια. Κάναμε μια πρώτη επίδειξη πληκτρολογώντας Ελλάδα στο πλαίσιο δίπλα από το μεγεθυντικό φακό αναζήτησης. Μόλις η εφαρμογή μας μεταφέρει στη χώρα της Ελλάδας, επιλέξαμε την καρφίτσα από τη γραμμή εργαλείων. Πληκτρολογήσαμε το όνομα της χώρας και διαλέξαμε το σχήμα της καρφίτσας που επιθυμούμε δίπλα από το αντίστοιχο εικονίδιο.

Στη συνέχεια ζητήσαμε από τα παιδιά να ακολουθήσουν την ίδια διαδικασία με τις χώρες που είχαν αναλάβει να εξετάσουν στις ομάδες τους. Εξαιτίας του μικρού αριθμού μαθητών, ο κάθε μαθητής αναζητούσε και ονόμαζε δυο χώρες στην



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ολομέλεια και οι υπόλοιποι μαθητές παρακολουθούσαν και σχολίαζαν την όλη διαδικασία, τα βήματα που ακολουθούσε, τις αποστάσεις των χωρών, σε ποια ήπειρο ανήκουν και οτιδήποτε άλλο του έκανε εντύπωση. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν με τις δυνατότητες του Google Earth και ανταποκρίθηκαν με μεγάλη ευκολία στο χειρισμό του.



Για να εμπλακούν τα παιδιά και με τις σημαντικές προσωπικότητες του πολέμου, η εκπαιδευτικός είχε εκτυπώσει τις εικόνες των ηγετικών προσώπων και τις σημαίες των χωρών καταγωγής τους και τις είχε μπερδεμένες στον πίνακα, δίχως ονόματα. Στη συνέχεια έπρεπε κάθε ομάδα να επεξεργαστεί τα ονόματα των ηγετικών προσώπων και να επιλέξει ένα από αυτά. Έπειτα να μεταβεί με τον υπερσύνδεσμο στη φωτογραφία του προσώπου που επέλεξε. Οι ομάδες κλήθηκαν να πάρουν από τον πίνακα την εικόνα του επιλεγμένου προσώπου και την κατάλληλη σημαία.

Η προσοχή επικεντρώθηκε στην επεξεργασία των στοιχείων του «Απολογισμού» στο τελευταίο μέρος του πίνακα. Ζητήσαμε από τις ομάδες να μελετήσουν τα στοιχεία και να αναφέρουν τον νικητή με βάση τα νούμερα (Συμμαχικές δυνάμεις: σύνολο νεκρών πάνω από 50. 000.000 και Άξονας πάνω από 12.000.000). Ομόφωνα όλοι απάντησαν πως νικήτριες δυνάμεις ήταν αυτές του άξονα. Η εκπαιδευτικός σημείωσε πως δεν είναι πάντα τα πράγματα όπως φαίνονται. Στη συνέχεια ζητήσαμε να μελετήσουν το παραπάνω κομμάτι του πίνακα, όπου αναγράφεται η «Έκβαση» του πολέμου. Προς μεγάλη έκπληξη των παιδιών διαπίστωσαν πως τελικά νικήτριες ήταν οι Συμμαχικές Δυνάμεις. Ρωτήθηκαν σε ποιο συμπέρασμα καταλήγουν. Ένας μαθητής επισήμανε πως «δεν υπάρχει νικητής, γιατί



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποσιτινά της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

με τόσους νεκρούς δεν κέρδισε κανένας». Ζητήσαμε να σκεφτούν άλλες καταστροφικές συνέπειες με βάση τη συζήτηση που είχαμε ορμώμενοι από το βίντεο. Αναφέρθηκαν οι καταστροφές των σπιτιών, των μαγαζιών, της φύσης και ο αφανισμός των ζώων. Τα τελικά ερωτήματα που τέθηκαν ήταν α) αν υπάρχει νικητής και η πτημένος σε έναν πόλεμο και ποιοι κερδίζουν από αυτόν, β) νίκη ως προς ποιον τομέα εκλαμβάνεται ως επιτυχία (οικονομικό, εδαφικό, κτλ.) και γ) τι έχει περισσότερο αξία (χρήματα, εξουσία, ανθρώπινες ζωές κτλ.) και για ποιους (πολιτικούς, στρατιώτες κτλ.);



Παροτρύναμε τα παιδιά να υποδυθούν σε ομάδες τους στρατιώτες των ηγετικών προσώπων που είχαν επιλέξει λίγο πιο πριν. Στη μία ομάδα η επιστολή στάλθηκε στον Στάλιν και η άλλη στον Μουσολίνι. Συζήτηθηκαν τα στοιχεία που αναφέρουμε σε μια επιστολή και ο τρόπος δόμησής της. Πρώτα θα έπρεπε να αναφέρουν ποιοι είναι αυτοί που γράφουν την επιστολή και για ποιο λόγο. Στη συνέχεια έπρεπε να επιχειρηματολογήσουν και στο τέλος να κλείσουν την επιστολή με μια διαπίστωση, κάποιο συναίσθημα ή πρόταση. Ζητούμενο ήταν να συντάξουν στις ομάδες τους μία επιστολή προς τους αρχηγούς του κράτους τους, στην οποία θα αναφέρουν την άποψή τους για τον πόλεμο, τις συνέπειες και τον υποτιθέμενο νικητή (βλ. «Τεκμήρια», φάκελος «1^ο και 2^ο δίωρο», έγγραφο «Επιστολή στον Στάλιν»). Οι επιστολές παρουσιάστηκαν και έγινε φανερό πως από όποια πλευρά και αν σταθούμε οι προβληματισμοί δε διαφέρουν και πολύ. Αν όμως ήμασταν μέτοχοι σε εργοστάσιο



κατασκευής πολεμικών αεροπλάνων θα λέγαμε τα ίδια; Μήπως οι απόψεις και τα επιχειρήματά μας σχετίζονται με το κέρδος που αναζητούμε (οικονομικό, ηθικό κτλ.);



Στη συνέχεια κλήθηκαν όλες οι ομάδες να ασχοληθούν με το εισαγωγικό κείμενο του διαδικτυακού άρθρου «[Χιροσίμα: 68 χρόνια από τη ρίψη της πρώτης ατομικής βόμβας](#)» (10 πρώτες σειρές) και να επεξεργαστούμε στην ολομέλεια το υλικό μέχρι και το πρώτο βίντεο (ρίψη της ατομικής βόμβας, διάρκειας 0:27). Εξηγήθηκαν οι άγνωστες λέξεις, έγινε αναφορά στην πηγή (περιοδικό LIFE) και εντοπίστηκε η διαδρομή στον χάρτη από τα νησιά Μαριάνας, στα οποία ανήκε και η νήσος Τινιάν από όπου ξεκίνησε το Enola Gay προς τη Χιροσίμα. Οι φωτογραφίες και το βίντεο εντυπωσίασαν τα παιδιά.

Συζητήσαμε το διαφορετικό μέγεθος γραμματοσειράς του τίτλου από το υπόλοιπο κείμενο, την παράθεση των γεγονότων δίχως να φαίνεται ότι ο συγγραφέας εκφράζει έντονα την προσωπική του θέση για το ζήτημα ή ότι γράφει μεταφέροντας τη σκοπιά των Ιαπώνων ή των αντιπάλων τους. Έπειτα τους ανατέθηκε η επεξεργασία δύο άρθρων: α) [Ο Ιάπωνας που επέζησε από την ατομική βόμβα στη Χιροσίμα και κέρδισε το μαραθώνιο της Βοστόνης. Δεν τον χειροκρότησε κανείς](#) και β) [ΧΙΡΟΣΙΜΑ. Ω!!! Θεέ μου, τι κάναμε!](#). Το πρώτο σε έντυπη μορφή (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος 1^ο και 2^ο δίωρο) και το δεύτερο σε ηλεκτρονική.





Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποστυνομία της γηώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ



ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Τους ζητήσαμε να τα διαβάσουν και να εντοπίσουν σε ποιο άρθρο ο συγγραφέας μεταφέρει σκέψεις ανθρώπων (στο πρώτο, των Αμερικάνων) και σε ποιο τονίζει έντονα την προσωπική του άποψη (στο δεύτερο) και πώς επιτυγχάνεται γλωσσικά αυτό. Πριν ξεκινήσουν τη διαδικασία η εκπαιδευτικός έγραψε τους τίτλους των τριών κειμένων σε μία στήλη στον πίνακα και σε μια διπλανή στήλη έγραψε ανακατεμένες τις οπτικές (ουδέτερη, εκφράζει προσωπικές απόψεις, μεταφέρει σκέψεις και πιστεύω τρίτων). Οι μαθητές κλήθηκαν μετά την επεξεργασία να κάνουν την αντιστοίχιση.

Τα παιδιά εντόπισαν κατευθείαν το κείμενο με απλή παράθεση πληροφοριών και το χαρακτήρισαν ως «το πιο ουδέτερο». Και οι δύο ομάδες, ωστόσο, ανέφεραν πως το κείμενο με τίτλο «Ω!!! Θεέ μου, τι κάναμε!» εκφράζει τις απόψεις, όχι του συγγραφέα, αλλά τρίτων προσώπων, αφού ο τίτλος αναφέρεται στους πιλότους του αεροπλάνου. Η εκπαιδευτικός ξεκίνησε μαζί με τα παιδιά μια βαθύτερη ανάλυση των κειμένων (π.χ. στο πρώτο: «Οι αναμνήσεις του πολέμου και οι απώλειες των Αμερικανών στρατιωτών ήταν ακόμα νωπές... Η Ιαπωνία είχε ξεκινήσει τον πόλεμο και η Αμερική δεν συγχωρούσε εύκολα.» και στο δεύτερο: «η πρώτη ατομική βόμβα πέφτει επάνω στα ανύποπτα αθώα «ανθρωπάκια»... Το πλήρωμα – ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ- του «Enola Gay».»). Έτσι έγινε κατανοητό πως ο συγγραφέας εκφράζει δικές του απόψεις και σκέψεις, ενώ στο κείμενο με τον Ιάπωνα αθλητή μεταφέρονται οι σκέψεις των Αμερικάνων.

Και εδώ θίξαμε την αναφορά στην πηγή. Στο τέλος του δεύτερου κειμένου υπάρχει το άρθρο, όπως δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα το Έθνος. Αναφέραμε πως ακόμα και αν το κείμενο αποτελεί μέρος ή όλο δικού μας παλαιότερου κειμένου, όπως συμβαίνει στη συγκεκριμένη περίπτωση, αναφέρουμε που υπάρχει το αρχικό κείμενο. Ακόμα αυτό το άρθρο έχει ως συμπληρωματικό τίτλο «Ένα γράμμα του «Σπορέα» στη Χιροσίμα και Ναγκασάκι». Η εκπαιδευτικός ρώτησε τα παιδιά αν υπάρχουν στοιχεία επιστολής εδώ και γιατί επιλέχθηκε ο συγκεκριμένος τίτλος. Κλήθηκαν να διαβάσουν την αρχή της τρίτης παραγράφου. Εντοπίστηκε ότι ο



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συγγραφέας απευθύνεται στις δύο πόλεις όπως θα απευθυνόταν σε ένα πρόσωπο (π.χ. «Καημένη Χιροσίμα. Μαζί με το Ναγκασάκι πλήρωσες τα κτηνώδη και απάνθρωπα ένστικτα της καταστροφικής μανίας που έχει ο άνθρωπος»).

Κλείνοντας αναθέσαμε στα παιδιά να γράψουν ένα πληροφοριακό κείμενο, ουδέτερο ή φορτισμένο θετικά ή αρνητικά, για τη ρίψη της βόμβας στη Χιροσίμα. Τους διευκρινίσαμε πως μπορούν να χρησιμοποιήσουν ανάλογες εικόνες και βίντεο που θα βρίσκονται σε φάκελο στον υπολογιστή τους (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «1^ο και 2^ο δίωρο», υποφάκελος «Ένδεικτικές φωτογραφίες και βίντεο»). Χρησιμοποιήσαμε για τη δραστηριότητα αυτή τη διαδικτυακή εφαρμογή [lino](#) ως πίνακα ανακοινώσεων (βλ. «Τεκμήρια», φάκελος «1^ο και 2^ο δίωρο», έγγραφο «lino»).



Με την ολοκλήρωση των εργασιών των παιδιών ακολούθησε η παρουσίασή τους στην ολομέλεια. Ο εκπαιδευτικός ζήτησε από τις ομάδες να αυτοαξιολογήσουν τις εργασίες τους και ακολούθησε μια συνολική αποτίμηση των δυσκολιών που αντιμετώπισαν στη συγγραφή των κειμένων και στη συνεργασία μεταξύ τους. Η μια ομάδα ανέφερε πως δυσκολεύτηκαν να αποφασίσουν ποια στάση θα κρατούσαν για τη συγγραφή του γεγονότος, διάλεξαν όμως την ουδέτερη, γιατί τη θεώρησαν πιο εύκολη. Η δεύτερη ομάδα ανέφερε ότι ομόφωνα επέλεξαν να κρατήσουν μία αρνητικά φορτισμένη στάση απέναντι στο γεγονός, όμως χρειάστηκαν περισσότερο χρόνο για να επιλέξουν τις κατάλληλες λέξεις που θα χρησιμοποιούσαν.



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποσιτινά της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

5η & 6η διδακτική ώρα

Η δραστηριότητα με την οποία ξεκίνησε το δίωρο αφορούσε την όρο **παγκόσμιος**. Ζητήσαμε την ετυμολογία από τα παιδιά και την άποψή τους για το αν είναι ακριβής ο χαρακτηρισμός του πολέμου με βάση τα στοιχεία που είδαμε μέχρι τώρα. Τα παιδιά γνώριζαν το πρώτο συνθετικό (*παν*) και την ερμηνεία του από προηγούμενα μαθήματα. Γιατί χαρακτηρίστηκε όμως έτσι; Συζητάμε αν είναι καθαρά γεωγραφικοί οι λόγοι που οδήγησαν στην επιλογή του συγκεκριμένου επιθέτου. Αναφερθήκαμε στο γεγονός ότι οι χώρες που πήραν μέρος ήταν από τις μεγαλύτερες σε έκταση, πληθυσμό ή/και δύναμη, αλλά και στις συνέπειες που επέφεραν, οι οποίες δεν περιορίστηκαν στα σύνορο των ηττημένων χωρών.

Στη συνέχεια ρωτήθηκαν τι σημαίνει η λέξη **ήπειρος** και ποιες ηπείρους γνωρίζουν. Μετά ζητήσαμε από τις ομάδες να πλοηγηθούν στη Βικιπαίδεια στο λήμμα «[ήπειροι](#)». Εκεί τους παροτρύναμε να επεξεργαστούν τις πληροφορίες του παγκόσμιου χάρτη που βρίσκονται στον υπερσύνδεσμο «Σύγχρονα μοντέλα διαχωρισμού των ηπείρων». Αρχικά κατονόμασαν στην ολομέλεια τις ηπείρους. Έπειτα κλήθηκαν να σκεφτούν αν κάποιοι ήπειροι θα μπορούσαν να εκλαμβάνονται ως μία. Τα παιδιά ανέφεραν την Ευρώπη και την Ασία. Συζητάμε τους λόγους που οι άνθρωποι χώρισαν και ονόμασαν τα κομμάτια ξηράς με αυτόν τον τρόπο (π.χ. για να συνεννοούνται και να έχουν κοινό κώδικα επικοινωνίας ως προς τους γεωγραφικούς παράγοντες, τους γεωπολιτισμικούς, τους ιστορικούς κτλ.). Επομένως, ο διαχωρισμός των ηπείρων αποτελεί μια ανθρώπινη σύμβαση, μια κατασκευή, η οποία πραγματοποιήθηκε για να διευκολύνει τους ανθρώπους.





Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποστυνομία της γηώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Παροτρύναμε τα παιδιά να μελετήσουν τις τρεις προτάσεις κάτω από τον χάρτη. Τέθηκαν και απαντήθηκαν μερικές ερωτήσεις: α) Υπάρχουν διαφοροποιήσεις στο μοντέλο διαχωρισμού των ηπείρων ανάλογα με τον τόπο καταγωγής του καθενός; και β) αν κάποιος βρεθεί σε μια ξένη χώρα και δεν γνωρίζει το μοντέλο που νιοθετείται εκεί, υπάρχει περίπτωση να δημιουργηθεί κάποια παρερμηνεία σε περίπτωση συζήτησης και αναφοράς στο εν λόγω θέμα; Όπως και αν ονομάσουμε όμως τις ηπείρους, από όπου και αν καταγόμαστε, τα καταστροφικά αποτελέσματα του πολέμου είναι ίδια για όλους.

Ρωτήσαμε τα παιδιά αν θεωρούν ότι μπορεί να αποκτήσει την ίδια εμβέλεια και ένα μήνυμα ελπίδας και αισιοδοξίας. Τους διαβάσαμε το κείμενο του σχολικού εγχειριδίου της Γλώσσας «Η πτήση των γερανών» (σσ. 56-57) της ενότητας 3 του γ' τεύχους και συζητήσαμε το περιεχόμενό του.

Έπειτα αναθέσαμε σε κάθε ομάδα από ένα κομμάτι του κειμένου «Η μικρή Σαντάκο και οι γερανοί». Τους ζητήθηκε να το διαβάσουν και να αναφέρουν, αν το κομμάτι τους περιέχει ήδη γνωστές πληροφορίες ή αν προσθέτει καινούριες σε σχέση με το προηγούμενο κείμενο που επεξεργαστήκαμε.

Οι πληροφορίες του δεύτερου κειμένου έγιναν εύκολα αντιληπτές από τα παιδιά. Ένας μαθητής ρώτησε ποιος ήταν ο «χοντρός» που αναφέρεται στο κείμενο. Οι υποθέσεις των παιδιών δεν πλησίασαν στη σωστή απάντηση, όπως ήταν αναμενόμενο. Τους παρακινήσαμε να επεξεργαστούν τις τέσσερις πρώτες σειρές του άρθρου «Σιγή και μνήμη, 68 χρόνια από τη ρίψη του «Μικρού Αγοριού» στη Χιροσίμα». Έτσι επισημάναμε την πολύ συχνή ύπαρξη αντιφατικών πληροφοριών για το ίδιο θέμα στον παγκόσμιο ιστό και την αναγκαιότητα διασταύρωσης πληροφοριών από το διαδίκτυο.

Όλες οι πληροφορίες που εντοπίστηκαν και σχολιάστηκαν καταγράφηκαν από την εκπαιδευτικό στον πίνακα.

Επόμενη δραστηριότητα ήταν να ανοίξουν οι ομάδες σε παράλληλο παράθυρο το διαδικτυακό περιβάλλον για την κατασκευή εννοιολογικών χαρτών, Popplet, στο



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

οποίο μπορούσαν να παρεμβαίνουν ταυτόχρονα οι ομάδες (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «3^ο δίωρο», έγγραφο «Popplet»). Η εκπαιδευτικός είχε έτοιμο έναν σκελετό και κάθε ομάδα κλήθηκε να συμπληρώσει μια στήλη πλαισίων, η οποία αντιστοιχούσε σε πληροφορίες από τα κείμενα που διάβασαν. Η μία ομάδα έπρεπε να συμπληρώσει τις καινούριες πληροφορίες από το κείμενο «Η μικρή Σαντάκο και οι γερανοί» και η άλλη να βρει αντιφατικά στοιχεία από τα κείμενα. Στο σημείο αυτό διαφοροποιήθηκε κάπως η δραστηριότητα σε σχέση με την προτεινόμενη από το συνταγμένο σενάριο.



Κλείνοντας, για να επιστρέψουμε στο αρχικό ερώτημα για τη δυνατότητα εξάπλωσης ενός μηνύματος αισιοδοξίας, αν και όχι όσο ταχύτατα εξαπλώνονται οι καταστροφικές συνέπειες ενός πολέμου, παροτρύναμε τα παιδιά να φτιάξουν ένα εύκολο οριγκάμι. Οι ομάδες, βλέποντας ένα βίντεο (διάρκειας 3:00), χωρίς λόγια, με τα βήματα για την κατασκευή μιας καρδιάς, δημιούργησαν το δικό τους οριγκάμι επηρεασμένοι από μια τόσο μακρινή χώρα και από ένα περιστατικό τόσων δεκαετιών πίσω στο χρόνο. Για να είναι πιο εύκολη η κατασκευή, συμβουλέψαμε τα παιδιά να πατάνε «πάγωμα» της οθόνης σε κάθε νέο βήμα, ώστε να προλαβαίνουν τις κινήσεις που προβάλλονται.





Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

7η & 8η διδακτική ώρα

Στο δίωρο αυτό αξιοποιήσαμε την τεχνική των «6 καπέλων σκέψης». Η αφόρμηση για την έναρξη της δραστηριότητας ήταν μια ερώτηση. Ρωτήσαμε τα παιδιά γιατί ονόμασαν την βόμβα ατομική. Η ερώτηση είναι δύσκολη και ήταν αναμενόμενο να μη γνωρίζουν την απάντηση. Επομένως, επισημάναμε στα παιδιά πως για κάθε θέμα που καλούμαστε να επεξεργαστούμε πρέπει να έχουμε στοιχεία, πληροφορίες. Μοιράσαμε στις ομάδες από μία εικόνα ενός άσπρου καπέλου (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «4^ο δίωρο», έγγραφο «Καπέλα») που αντιστοιχεί στις «Πληροφορίες».

Αναφέραμε λέξεις που έχουν μπροστά το στερητικό α και συζητήσαμε τη σημασία τους. Συνεχίσαμε με την ετυμολογία της λέξης άτομο. Προέρχεται από το στερητικό α και το ρήμα τέμνω. Ύλη που δεν τέμνεται, δεν κόβεται άλλο. Συσχετίσαμε την έννοια ‘τέμνω’ με τα Μαθηματικά και τις τεμνόμενες ευθείες που είχαμε συναντήσει στις παράλληλες και κάθετες γραμμές. Ρωτήσαμε αν γνωρίζουν τρόπους να βλέπουμε τόσο μικρά αντικείμενα που με γυμνό μάτι δεν έχουμε τη δυνατότητα να τα δούμε (π.χ. μεγεθυντικός φακός, μικροσκόπιο). Είδαμε στην ολομέλεια εικόνες στο διαδίκτυο από μικροσκόπια, από αντικείμενα που φαίνονται μέσα από ένα μικροσκόπιο και μικροοργανισμούς και σχολιάσαμε τη μεγέθυνση και την ανάλυσή τους.

Έπειτα προβάλαμε ένα κομμάτι από ουράνιο στην οθόνη. Τα παιδιά το χαρακτήρισαν ως ένα κομμάτι βράχο, άλλα ως πέτρα. Εξηγήσαμε ότι δεν είναι ένα οποιοδήποτε στοιχείο. Έχει μια πολύ συγκεκριμένη εντυπωσιακή ιδιότητα. Αν το κόψουμε ξανά και ξανά μέχρι να φτάσουμε στο άτομο, να μην κόβεται άλλο, και το βάλουμε σε ένα πολύ εξελιγμένα μικροσκόπιο θα δούμε ότι έχει έναν πυρήνα. Αυτός, αν προσπαθήσουμε να τον σπάσουμε, να τον «σχίσουμε» στη μέση, θα μας δώσει πολύ ενέργεια, δύναμη. Δείξαμε στην ολομέλεια την παρακάτω φωτογραφία από το [site](#) της Γαρυφαλλίδου και ένα πολύ σύντομο βίντεο με την [αλυσιδωτή σχέση](#).



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην παιδεία της γηώσης



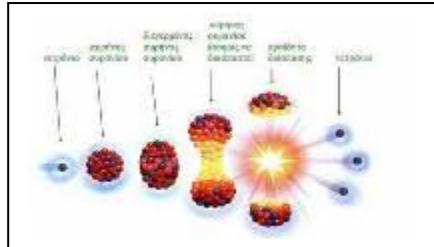
ΕΣΠΑ
2007-2013

πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Δείξαμε ένα **βίντεο**, όχι ολόκληρο, και εξηγήσαμε γενικά, χωρίς λεπτομέρειες πώς λειτουργεί ο πυρηνικός αντιδραστήρας. (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «4^ο δίωρο», υποφάκελος «Πυρηνικό εργοστάσιο»). Ο ήχος είχε απενεργοποιηθεί και η εκπαιδευτικός εξηγούσε τη διαδικασία λειτουργίας του πυρηνικού αντιδραστήρα. Αναφέραμε στα παιδιά πως την ενέργεια που βγαίνει από τη σχάση των πυρήνων, την εκμεταλλεύονται οι άνθρωποι σε πολλούς τομείς πέρα από την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος. Οι πληροφορίες έγιναν κατανοητές από τα παιδιά, τα οποία έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για το θέμα.

Παροτρύναμε τα παιδιά να φορέσουν και τα υπόλοιπα καπέλα, για να αναδείξουμε πως η ατομική ενέργεια δεν είναι από μόνη της «καλή» ή «κακή». Τα αποτελέσματά της συνδέονται άμεσα με τον τρόπο που αυτή χρησιμοποιείται. Λόγω του μικρού αριθμού των μαθητών, παραλήφθηκε το πράσινο καπέλο, χωρίστηκαν σε δυνάδες και κάθε δυάδα πήρε από ένα καπέλο (κόκκινο, μαύρο και κίτρινο).

Κάθε ομάδα άνοιξε το Power Point που βρισκόταν στην επιφάνεια εργασίας και ακολούθησαν τον σύνδεσμο που αντιστοιχούσε στο δικό της καπέλο (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «4^ο δίωρο», έγγραφο «Υλικό για τις ομάδες»). Εξηγήσαμε στα παιδιά ότι θα πρέπει να επεξεργαστούν κείμενα και εικόνες και να συνθέσουν τη στάση που θα κρατήσει η ομάδα τους στην παρουσίαση που θα ακολουθήσει στο τέλος. Η εκπαιδευτικός έδωσε τη δυνατότητα στις ομάδες α επιλέξουν ένα στοιχείο που τους φαινόταν δύσκολο ή περιττό και να μην το επεξεργαστούν. Η ομάδα της θετικής πλευράς έκρινε δύσκολη την πληροφορία της ακτινοβολίας τροφίμων και την παρέλειψε, ενώ η αρνητική πλευρά θεώρησε ότι



μπορεί να αξιοποιήσει μόνο τις πληροφορίες για το ατύχημα στη Φουκουσίμα από το Power Point, χωρίς να ασχοληθεί περισσότερο με το κείμενο του υπερσυνδέσμου.

Τα παιδιά της Β' Τάξης είχαν πρόσφατες τις πληροφορίες από το μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και από το μάθημα ης Γλώσσας για τα στοιχεία που προκαλούν γέλιο σε ένα κείμενο ή εικόνα. Επομένως σχημάτισαν δυάδα μαζί με ένα παιδί από τη Δ' Τάξη, ώστε να επεξεργαστούν θέματα που είχαμε προσφάτως επεξεργαστεί (πήραν κόκκινο και κίτρινο καπέλο αντίστοιχα).



Κατά τη διεξαγωγή του διαλόγου το μπλε καπέλο το «φορούσε» η εκπαιδευτικός για τη διαχείριση της συζήτησης. Στην παρουσίαση τα παιδιά δυσκολεύτηκαν στην ανάκληση κάποιον όρων και πληροφοριών και σε μια συζήτηση αυτοαξιολόγησης και αξιολόγησης της διαδικασίας καταλήξαμε στη χρησιμότητα καταγραφής σημειώσεων ως βιοηθητικό μέσω για τη διεξαγωγή διαλόγου και παρουσιάσεων.

9η & 10η διδακτική ώρα

Στο δίωρο αυτό προσεγγίσαμε τον χώρο στον οποίο είναι τοποθετημένο το Μνημείο Ειρήνης των Παιδιών. Ο χώρος αυτός αναφέρεται στο κείμενο «[Η πτήση των γερανών](#)» και είναι το Πάρκο Ειρήνης της Χιροσίμα. Χωρίσαμε το κείμενο και αναθέσαμε σε κάθε ομάδα να μας παρουσιάσει πληροφορίες για συγκεκριμένα μνημεία. Τους ζητήσαμε να επεξεργαστούν τις φωτογραφίες των μνημείων που τους ανατέθηκαν μαζί με τα αντίστοιχα κείμενα. Το υπόλοιπο κείμενο το εξετάσαμε σε άλλη ιστοσελίδα το προηγούμενο δίωρο. Το κείμενο «[Η μικρή Σαντάκο και οι](#)



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

γερανοί» αναφέρει ως πηγή του το κείμενο «[Η πτήση των γερανών](#)». Εδώ σχολιάστηκε πως στο διαδίκτυο είναι συχνό το φαινόμενο να βρίσκουμε το ίδιο κείμενο σε πολλές ιστοσελίδες και να αναφερθήκαμε στην παράθεση πηγών, για να μη θεωρείται λογοκλοπή.

Μια ομάδα πήρε ένα μεγάλο κομμάτι, άλλη πήρε τρία και άλλη δύο μικρά. Αυτό συνέβη, γιατί συνυπολογίστηκαν οι δυνατότητες των ομάδων, καθώς αυτή τη φορά θα κρατούσαν και σημειώσεις. Διευκρινίστηκε πως οι σημειώσεις θα ήταν σύντομες και λακωνικές. Πολλές φορές θα μπορούσαν να είναι και μόνο μία λέξη. Στόχο έχουν να ενεργοποιούν στη μνήμη μας πληροφορίες που συνδέονται με τη λέξη ή φράση που έχουμε σημειώσει και να μας βοηθήσουν να ανακαλέσουμε και τα υπόλοιπα στοιχεία που έχουμε επεξεργαστεί. Επίσης όποιος όρος μάς είναι άγνωστος, μπορούμε, όταν εξηγείται στην ολομέλεια, να σημειώνουμε την ερμηνεία του.

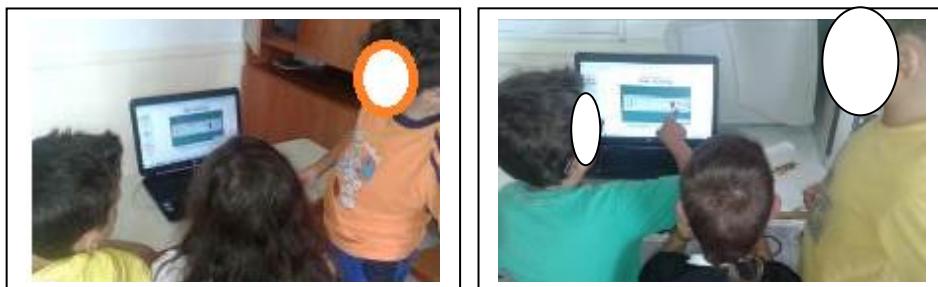


Το απόσπασμα με το μνημείο της Σαντάκο δεν δόθηκε σε καμία ομάδα. Επομένως δεν πραγματοποιήθηκε η ανάλυση των κοντινών και μακρινών πλάνων σε μια φωτογραφία, όπως προτείνεται από το συνταγμένο σενάριο.

Στη συνέχεια επισκεφθήκαμε όλοι μαζί το [Μουσείο Ειρήνης της Χιροσίμα](#). Δεν πραγματοποιήθηκε η προτεινόμενη δραστηριότητα με τον χάρτη και τους αριθμούς των μνημείων στο Πάρκο της Ειρήνης, η οποία είχε ως στόχο την καθοδήγηση κάποιου περαστικού που ψάχνει κάποιο συγκεκριμένο μνημείο. Για την επίτευξη του στόχου ασχοληθήκαμε με παραπλήσια δραστηριότητα. Προβάλαμε στην ολομέλεια το κυρίως κτίριο του μουσείου (Main building) και ζητήσαμε από τις ομάδες να καθοδηγήσουν κάποιον τουρίστα να μεταβεί από ένα σημείο του κτιρίου



σε κάποιο άλλο. Αναφέραμε τη δυνατότητα χρήσης προστακτικής (ενεστώτα και αορίστου) και συνοπτικού μέλλοντα στο β' ενικό ή πληθυντικό πρόσωπο.



Έπειτα παροτρύναμε τα παιδιά να υποδυθούν τους ξεναγούς που είναι αρχηγοί για κάποια ομάδα επισκεπτών, να τους δώσουν κατευθυντήριες οδηγίες για την προτεινόμενη από την ιστοσελίδα διαδρομή μαζί με πληροφορίες για τα εκθέματα του κυρίως κτηρίου (Main Building) η μια ομάδα και για τον πρώτο όροφο του ανατολικού κτιρίου (The East Building) η άλλη.

Τα παιδιά κλήθηκαν να αποτυπώσουν στο χαρτί το κτίριο και να βάλουν στη σειρά τις ταμπέλες των εκθεμάτων, οι οποίες ήταν ήδη κομμένες (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «5^ο δίωρο», έγγραφο «Ταμπέλες»). Έπειτα έπρεπε να σχεδιάσουν τη διαδρομή που θα ακολουθούσαν και να προετοιμαστούν για να την παρουσιάσουν στην άλλη ομάδα, αναφέροντας ταυτόχρονα και όσα φαντάζονταν ότι θα δουν οι επισκέπτες κατά την ξενάγηση.

Εδώ χρησιμοποιήθηκε το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο, γιατί μέρος της ομάδας ήταν και ο εκάστοτε ξεναγός. Τα ρήματα που χρησιμοποιήθηκαν βρίσκονταν στον συνοπτικό μέλλοντα.





11η & 12η διδακτική ώρα

Έχοντας αναφερθεί στις καταστροφές της ατομικής βόμβας, στο ατύχημα της Φουκουσίμα το 2011, στην τρισδιάστατη απεικόνιση χώρων και στην εικονική περιήγηση, σε αυτό το δίωρο επιχειρήσαμε να συνδυάσουμε δημιουργικά όσα αποκομίσαμε από τα προηγούμενα δίωρα.

Συζητήσαμε με τα παιδιά για τις καταστροφές που υπέστησαν τα σπίτια στη Φουκουσίμα και το πόσο σημαντική είναι η βοήθεια, όταν κάποιος την έχει ανάγκη. Προβλήθηκε ένα σύντομο απόσπασμα (1:30) από ένα επεισόδιο της σειράς «[Με το δεξί](#)». Τα παιδιά κλήθηκαν να εστιάσουν την προσοχή τους στην κίνηση της κάμερας, όταν παρουσιάζεται το εσωτερικό του σπιτιού. Σχολιάστηκε επίσης η συγκίνηση των ανθρώπων, η συμπαράσταση του κόσμου, τα προϊόντα που παρουσιάζονται μέσα από τέτοιου είδους εκπομπές, τα οποία δίνονται μεν ως δωρεές, αλλά οι εταιρείες στοχεύουν στη διαφήμισή τους και σχολιάστηκε επίσης ο τίτλος της εκπομπής.

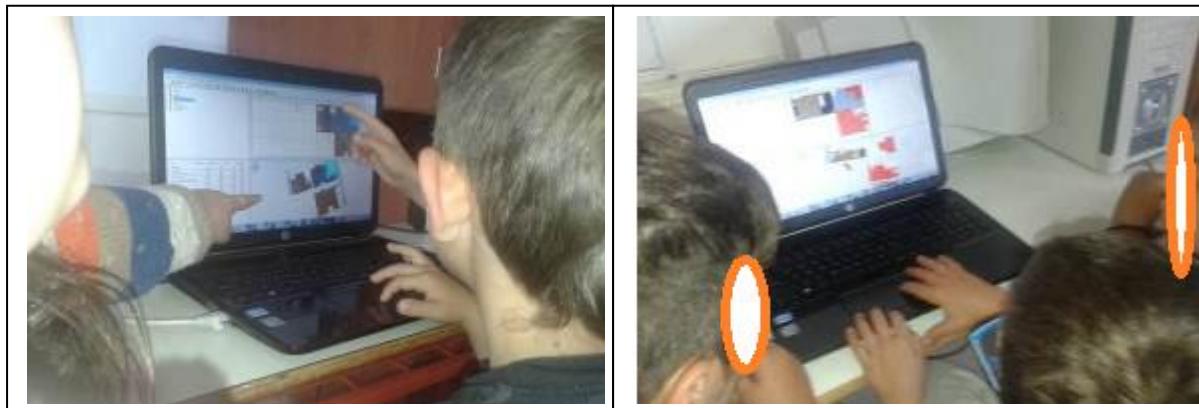
Έπειτα ζητήσαμε από τα παιδιά να υποδυθούν ότι εργάζονται σε μια κατασκευαστική εταιρεία, η οποία ανέλαβε να κατασκευάσει σπίτια για τους κατοίκους που έμειναν άστεγοι στην Ιαπωνία κατά το ατύχημα του 2011. Παροτρύνθηκαν να σχεδιάσουν ένα σπίτι με το πρόγραμμα Sweet Home. Η κάθε ομάδα είχε τρία μέλη. Έτσι τους αντιστοιχούσε από ένα δωμάτιο στο σπίτι που θα σχεδίαζαν. Η εκπαιδευτικός έκανε επίδειξη του προγράμματος και των δυνατοτήτων



του στην ολομέλεια δείχνοντας και εξηγώντας αρκετά δείγματα (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «⁶ δίωρο», υποφάκελος «Δείγματα Sweet Home»).

Στη συνέχεια ανέθεσε στα δύο παιδιά της Δ' Τάξης να φτιάξουν πρώτοι το δωμάτιο του σπιτιού που είχαν αναλάβει. Η εκπαιδευτικός τους καθοδηγούσε και τους βοηθούσε στα σημεία που είχαν απορίες. Η γλώσσα χρήσης είναι η ελληνική, επομένως ήταν εύκολη η χρήση του. Τους συμβούλεψε πως οποιοδήποτε αντικείμενο και αν ήθελαν να εισαγάγουν, το επέλεγαν, έκαναν κλικ στο εικονίδιο για την εισαγωγή αντικειμένων και έπειτα τα τοποθετούσαν στο σημείο που ήθελαν. Επισημάνθηκε πως καθώς εργαζόμαστε στη δισδιάστατη εκδοχή του σπιτιού, οι προσθήκες ή οι αλλαγές που κάνουμε ενσωματώνονται αυτόμata στην τρισδιάστατη εκδοχή ακριβώς από κάτω. Αυτό άρεσε πολύ στα παιδιά.

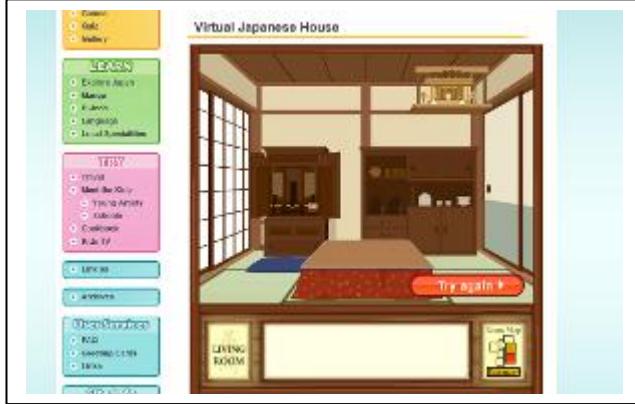
Ακολούθησε ο σχεδιασμός των υπόλοιπων δωματίων και στο σημείο αυτό τα παιδιά της Δ' Τάξης κλήθηκαν να καθοδηγούν τους μικρότερους μαθητές. Τα παιδιά έδειξαν ιδιαίτερο ζήλο στη δημιουργία των δικών τους σπιτιών και ήταν μια διαδικασία που φάνηκε να την απολαμβάνουν πολύ. Τα αποτελέσματα ήταν πολύ όμορφα και όλοι εξέφρασαν την ικανοποίησή τους όχι μόνο για το δικό τους σπίτι, αλλά και για της άλλης ομάδας (βλ. «Τεκμήρια», φάκελος «⁶ δίωρο»).



Στο τέλος, παρουσίασαν οι ομάδες τις δημιουργίες τους στην ολομέλεια με το κάθε παιδί να περιγράφει το δωμάτιο που είχε δημιουργήσει. Έπειτα παίξαμε όλοι μαζί ένα πολύ σύντομο παιχνίδι, το οποίο σχετίζεται με τα σπίτια της Ιαπωνίας της



δεκαετίας του '50. Στο παιχνίδι αυτό η εκπαιδευτικός μετέφραζε τις ερωτήσεις, γιατί είναι στα αγγλικά.



13η & 14η διδακτική ώρα και μία επιπλέον ώρα γυμναστικής

Το τελευταίο δίωρο οργανώσαμε το παιχνίδι «το κυνήγι του θησαυρού». Αναθέσαμε στις ομάδες, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, την [κατασκευή χαρτών](#) και [καπέλων](#) [και κάλυμμα ματιών](#), τα οποία τα κατασκεύασαν παρακολουθώντας τα αντίστοιχα βίντεο, δίχως ήχο. Η ομάδα που ανέλαβε να φτιάξει χάρτες κλήθηκε να γράψει και τις οδηγίες κατασκευής, για να μπορεί όποιος μαθητής ήθελε από την άλλη ομάδα να τις συμβουλευτεί, για να πληροφορηθεί πώς τους έφτιαξαν. Η δεύτερη ομάδα κλήθηκε να παρουσιάσει προφορικά τις οδηγίες κατασκευής στα μέλη της άλλης ομάδας που θα πήγαιναν να τους βοηθήσουν, μόλις τελείωναν με τους χάρτες, μια διαδικασία πολύ πιο σύντομη. Οι ομάδες έφτιαξαν τόσους χάρτες όσες και οι ομάδες και τόσα καπέλα και καλύμματα ματιών όσοι και οι μαθητές.

Η μια ομάδα επέλεξε το όνομα «Το καλό πλήρωμα» και διάλεξε να φορά κόκκινα καπέλα με μια καρδούλα στη μέση και η άλλη πήρε το όνομα «Οι καλοί αργοναύτες» με μαύρα καπέλα, τα οποία είχαν μια νεκροκεφαλή στη μέση με μία απαγορευτική κόκκινη γραμμή επάνω της.





Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποστυνομία της γηώσης



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Αφού ολοκλήρωσαν με τις κατασκευές, κλήθηκαν να ετοιμάσουν τους χάρτες.

Αρχικά έκαναν σε ένα φύλλο χαρτί ένα πρόχειρο σχέδιο και στη συνέχεια το αποτύπωσαν ολοκληρωμένα στο χάρτη τους. Τους ζητήθηκε να σημειώσουν τέσσερα Χ πάνω στον χάρτη στα σημεία που θα ήθελαν να κρύψουν τις τέσσερις ερωτήσεις που θα ετοίμαζαν για την άλλη ομάδα. Οι ερωτήσεις αφορούσαν όλες τις θεματικές με τις οποίες ασχοληθήκαμε στις δραστηριότητες, οι οποίες αναφέρθηκαν από τα παιδιά με τη μορφή τίτλων και γράφτηκαν στον πίνακα. Εντύπωση έκανε στην εκπαιδευτικό που και οι δύο ομάδες έβαλαν ως ερώτηση τις ονομασίες των δύο βιομβών και το πού έπεσε η καθεμία («Πού έπεσε το «Μικρό αγόρι» και πού ο «Χοντρός άντρας»;» και «Πώς λένε τη βόμβα που έπεσε στο Ναγκασάκι;»). Όση ώρα οι ομάδες ασχολούνταν με τα καπέλα και τα πρόχειρα σχέδια οι χάρτες στέγνωσαν, καθώς είχαν αφεθεί στον ήλιο. Έτσι δεν χρειάστηκε το πιστολάκι μαλλιών, το οποίο είχε φέρει μαζί της η εκπαιδευτικός.



Μέσα από συζήτηση οι ομάδες αποφάσισαν τους κανόνες του παιχνιδιού. Θα έπρεπε η κάθε ομάδα που θα έβρισκε το κρυμμένο χαρτάκι με την εκάστοτε ερώτηση



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποστυνομία της γηώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
πρόγραμμα για την ενέταξη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

να πηγαίνει στην εκπαιδευτικό, να της λέει την απάντηση και να συνεχίζει. Αν δεν την γνώριζε θα είχε ποινή χρόνου. Θα έπρεπε ένα μέλος της ομάδας να μετρήσει αργά μέχρι το δέκα και μετά να συνεχίσει το παιχνίδι. Όταν έβρισκαν όλες τις ερωτήσεις θα πήγαιναν στη άλλη ομάδα να τους αποκαλύψει στον χάρτη το σημείο που βρίσκεται ο θησαυρός.

Ως έπαθλο η μια ομάδα διάλεξε ένα επιτραπέζιο παιχνίδι που είχαμε στην τάξη και άφησε πάνω ένα μήνυμα («Για να παίζουμε όλοι μαζί») και η άλλη επέλεξε να φτιάξει από μία καρδούλα για τα μέλη της άλλης ομάδας, όπως αυτά που είχαν στο καπέλο τους.



Πραγματοποίηση παιχνιδιού

Το παιχνίδι πραγματοποιήθηκε σε μία ώρα γυμναστικής. Επισημάνθηκε στα παιδιά πως στόχος ήταν να διασκεδάσουν και να παίξουν τηρώντας τους κανόνες. Συσχετίζοντας τον τρόπο που χαιρετιούνται οι ποδοσφαιρικές ομάδες, πριν ξεκινήσει το παιχνίδι, κλήθηκαν να δώσουν τα χέρια, να παραδώσουν τον χάρτη στην άλλη ομάδα και να της ευχηθούν καλή επιτυχία στην αναζήτηση του θησαυρού.





Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Δεν προβλέπεται από το σενάριο.

Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η δραστηριότητα της σύνταξης επιστολής προς κάποιο ηγετικό πρόσωπο μπορεί να συνδυαστεί και με το Publisher, το οποίο προσφέρει τη δυνατότητα επεξεργασίας και εκτύπωσης επιστολόχαρτου (και φακέλου). Η επιλογή μπορεί να πραγματοποιηθεί από την «Άλλαγή προτύπου». Εδώ μπορούμε να συζητήσουμε με τα παιδιά ποια στοιχεία αναγράφονταν σε μία επιστολή παλιά (π.χ. τόπος, ημερομηνία κτλ.) και ποια στοιχεία παρουσιάζονται στη φόρμα που προσφέρει το πρόγραμμα (π.χ. τηλέφωνο, φαξ, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο). ([Επιστροφή στο κείμενο](#)).

Στο 4^ο δίωρο προτείνεται να χρησιμοποιηθούν τα «[έξι καπέλα σκέψης](#)». Αν θεωρεί ο εκπαιδευτικός ότι θα δυσκολευτούν τα παιδιά, μπορεί πριν από το συγκεκριμένο δίωρο να τα βοηθήσει να εξοικειωθούν με αυτή τη διαδικασία, παίζοντας τους *Εφτά νάνους*. Εδώ τα καπέλα είναι εφτά και σχετίζονται με την προσωπικότητα του κάθε νάνου. Κάθε καπέλο δίνει στον κάτοχό του τον τρόπο σκέψης του χαρακτήρα του νάνου (π.χ. Χαρούμενος = αισιόδοξος, Σοφός = έξυπνος, μορφωμένος, Γκρινιάρης = απαιτητικός, Συναχωμένος = ειδική κατηγορία, άρρωστος, Χαζούλης = δυσκολία στην κατανόηση, πολλές ερωτήσεις, Ντροπαλός = έλλειψη αυτοπεποίθησης και Υπναράς = αδιάφορος, τεμπέλης). Αυτό το παιχνίδι θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα πρώτο στάδιο της νιοθέτησης ενός συγκεκριμένου τρόπου σκέψης.

Σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό των Αγγλικών μπορεί να αξιοποιηθεί ο [Σταθμός Ειρήνης των Παιδιών](#) (Kids Peace Station), που αποτελεί μέρος του [Μουσείου Ειρήνης της Χιροσίμα](#) (Hiroshima Peace Memorial Museum WebSite), και να εμπλουτιστεί το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων με την [συγγραφή και αποστολή](#)



γράμματος στην Σαντάκο (Letters to Sadako), με την συγγραφή μηνύματος ειρήνης σε ένα ανάλογο παιδικό forum (Talking about Peace) και την ευκαιρία σχολιασμού άλλων μηνυμάτων και τέλος την δημοσιοποίηση παρουσίασης εργασιών των παιδιών (Peace Studies Presentation Room).

Αν θέλουμε να εμπλέξουμε τις ειδικότητες και των αγγλικών και των καλλιτεχνικών, μπορούμε να συμμετέχουμε στον ετήσιο διαγωνισμό ζωγραφικής που διοργανώνει ο Σταθμός Ειρήνης των Παιδιών. Μπορούμε επίσης να προτρέψουμε τους/τις μαθητές/-τριες να σχεδιάσουν ένα πυρηνικό εργοστάσιο τοποθετώντας εκεί τα μηνύματά τους για την πυρηνική ενέργεια. Μπορούν να προβληθούν βοηθητικά βίντεο γρήγορης σχεδίασης (βίντεο 1, βίντεο 2), απενεργοποιώντας τον ήχο, για να εστιάζουν οι μαθητές/-τριες στη σχεδίαση.

Ακόμα αν επιθυμούμε να δώσουμε μια πιο μελωδική νότα στις δραστηριότητες, μπορούμε να ζητήσουμε από τον/την εκπαιδευτικό μουσικής να ασχοληθεί με το τραγούδι που σχετίζεται με τους γερανούς μέσα από πληροφορίες και εκτελέσεις του τραγουδιού, καθώς και μέσα από την επεξεργασία των στίχων του.

Αν συνδυάσουμε τις εικόνες/ζωγραφιές των παιδιών με το τραγούδι, μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα βίντεο παίρνοντας ιδέες από την [ιστοσελίδα](http://www.kinoumeno.gr) <http://www.kinoumeno.gr>, στην οποία παρουσιάζονται τεχνικές κινούμενης εικόνας. Οι δημιουργίες των παιδιών μπορούν να σταλούν στην Ευρωπαϊκή Συνάντηση Νεανικής Οπτικοακουστικής Δημιουργίας – Camera Zizanio, να παρουσιαστούν και να διαγωνιστούν.

Στη δραστηριότητα του 5ου διώρου με τη δημιουργία τρισδιάστατου σπιτιού μπορούμε να εμπλέξουμε και την περιγραφή χώρου αξιοποιώντας τοπικά επιρρήματα, επίθετα και τον ενεστώτα στα ρήματα που θα χρησιμοποιηθούν. Επίσης οι φωτογραφίες μπορούν να αξιοποιηθούν για το σχολιασμό της ενδυμασίας των γυναικών στην Ιαπωνία, τα κιμονό. Οι φωτογραφίες που βρίσκονται στις καρτέλες της ομάδας του πρώτου ορόφου του ανατολικού κτηρίου (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «5ο δίωρο», έγγραφο «Ταμπέλες»), μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη



δημιουργία μιας μικρής χρονογραμμής, στην οποία θα τοποθετηθούν οι περίοδοι εξουσίας των αυτοκρατόρων με την διαδικτυακή εφαρμογή [timetoast](#).

Στο τέλος της δραστηριότητας του 6^{ου} διώρου μπορούμε να δείξουμε εικόνες της σημερινής Ιαπωνίας. Εδώ θα αναδειχθεί η διαφορά των σπιτιών τότε και τώρα και θα γνωρίσουν καλύτερα μια πτυχή του Ιαπωνικού πολιτισμού (βλ. συνοδευτικό υλικό, φάκελος «*бо діярь*», υποφάκελος «Εικόνες σύγχρονης Ιαπωνίας»). Επίσης μπορεί να γίνει σύγκριση των ελληνικών και των ιαπωνικών κτηρίων στο παρόν και στο παρελθόν και να σχολιαστεί η ραγδαία ανάπτυξη του ιαπωνικού πολιτισμού.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι δραστηριότητες του σεναρίου ολοκληρώθηκαν με μεγάλη επιτυχία. Τα παιδιά ενθουσιάστηκαν και συμμετείχαν με πολύ όρεξη σε κάθε στάδιο. Η εκπαιδευτικός ήταν συνεχώς κοντά στις ομάδες, για να λύνει απορίες και να βοηθάει, όπου τη χρειάζονταν τα παιδιά. Κάποιες πληροφορίες και δραστηριότητες που κρίθηκαν ως πιο απαιτητικές προσαρμόστηκαν στα δεδομένα του επιπέδου των μαθητών.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δεδούλη, Μ. 2002. Βιωματική Μάθηση-Δυνατότητες αξιοποίησης της στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης. Στο *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων 6*, 145-159. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο..

Δημητρόπουλος, Χ., Ι. Κομνηνού & Θ. Μήλεση. 2013. Η Μικρασιατική Εκστρατεία. Μια Προσέγγιση των Ιστορικών Γεγονότων με τη Μέθοδο των Έξι Καπέλων της Σκέψης, στο Πλαίσιο ενός eTwinning Project. Στο *Πρακτικά Εργασιών 3ου Πανελλήνιου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»* της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ), Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων, επιμ. Α. Λαδιάς, Α. Μικρόπουλος, Χ. Παναγιωτακόπουλος, Φ.



Παρασκευά, Π. Πιντέλας, Π. Πολίτης, Σ. Ρετάλης, Δ. Σάμψων, Ν. Φαχαντίδης & Α. Χαλκίδης. Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πειραιάς, 10-12 Μαΐου.

Kress, G. 2003. *Literacy in the New Media Age*. Νέα Υόρκη: Routledge.

Χαραλαμπόπουλος, Α. & Σ. Χατζησαββίδης. 1997. *Διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: Θεωρία και πρακτική εφαρμογή*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.